

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

94. An licitum sit Sacerdoti cœptam Mißam incho are, si superueniat vir illustris, qui id petat, & alius Sacerdos adsit qui celebret? Et alia curiosa circa præsentem casum pertractata inuenies in ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

decenti loco recondat: vel certè in primo templo omittat illam caeremoniam sumendi particulam Hostie consecratæ cum vino, vt citato loco monet Suarez, cum talis caeremonia non censetur essentialis. Hoc autem intelligitur, vbi seruetur Romana consuetudo de consumenda Hostia die Parasceus, quæ præcedenti die Iouis exposita fuit in sepulchro. Vide etiam Caspensem in *curf. Theol. tom. 2. tract. 23. disp. 3. sect. 1. num. 51.*

7. Verùm an quando Parochus potest, vt supra suppositum est, dicere duas Missas; teneatur petere licentiam ab Episcopo.

8. Negatiuè respondet Tamburinus *opusc. de sacrific. Missæ, lib. 1. c. 6. §. 3. n. 1.* Pluries (ait) in eodem die celebrare fas est, quando quis præstet duabus Ecclesiis, & ni bis in die sacrificet, sacro caret alterutra. Idem esset, vbi rari sunt admodum Sacerdotes, vt in Anglia, Hibernia, & nonnullis partibus Germaniæ, & in Indiis (adde & Tunesi, & in tota Africa, & in regionibus quibuscuque infidelium, in simili necessitate Christianorum ibi fortè degentium) quilibet enim Sacerdos, quamuis non sit parochus, poterit ibi requirente necessitate, pluries celebrare in die, etiam nulla petita licentia ab Episcopo fortè ibi præfente, vel vicino; quia vbi ius commune facultatem concedit, ab alio expectanda nequaquam est. Ita ille.

9. Sed contrariam sententiam docet Hieronymus Garzia in *summ. Theol. mor. tract. 3. diff. 2. dub. 5. n. 8.* [Aduierten (ait) los Doctores citados, al Parocho que tuuiere muchas Parrochias, que no referue el Iuenes Santo el Santissimo Sacramento en ambas Parrochias, porque no podra sumir ambos el Viernes Santo, si ha de guardar la cerimonia de la Iglesia que es echar la particula en las abluciones, y despues sumirlo todo; y assi caso que referue en ambas partes el Santissimo Sacramento, por no dexar sin monumento à alguna de las Parrochias; vna de dos, ò busque vn Sacerdote, para que lo saque del monumento, y suma en la vna, ò sino, no eche en la primera donde el Viernes le sacate, la particula, sino suma la Hostia sola, y en la otra podra sumir Sacramento, y abluciones, en la segunda Parrochia podra sacarlo del monumento, però referualo sin sumirlo, hasta el Sabado, ò el Domingo, porque en ningun caso se puede sumir, no estando ayuno] *ex cap. ex parte, de celebr. Missar.*

10. [El caso que es propuesto con las condiciones dichas, todos los Autores lo admiten, y esta in *viridi obseruantia*, pero con todo esso se pide licencia al Obispo vna vez para toda la vida, y de hecho escriuendo esto me refiere vn Parocho, que el hà pedido estos dias licencia al Señor Arçobispo para hazerlo, y que sin ella no se atreuen, y aun Barbosa de officio parochi, *cap. 11. n. 9.* Alphonfus de Leone de officio capellani, *quest. 8. sect. 17. cas. 1.* quieren se pida licencia à la Congregacion de Ritos cuyo vltimo Autor refiere, que la pidieron los de Austria la superior, donde por la penuria de los Sacerdotes à causa de la expulsion que delles hizieron los Hereges, y la concediò dicha Congregacion como queda dicho.]

11. Nota etiam hic obiter, posse etiam simplicem Sacerdotem duas Missas in vno die celebrare, si ingens fidelium multitudo Missam audire deberet, secus si exigua decem vel viginti, & non esset alius Sacerdos qui celebrare posset. Mouet tum autoritate Leonis Pontificis *epist. 91. ad Dioscor. cap. 2.* qui manifestè indicat, quòd casu duplicem Missam dici posse ab eodem inquam Sacerdote, nam à diuersis nihil noui diceret; Tum argumento deducto ex parochis duarum, qui secundum omnium sententiam duas

Missas celebrare eodem die potest, ne vnus Ecclesie Parochiani priuètur commoditate audiendi Sacramentum: ergo impedire ne plures absque sacrificio remaneant, sufficiens causa est bis sacrificandi. Et ita sustinet Suarez *disp. 80. sect. 3. in fine.* Agid. de Coniach. *dub. 3. circa finem.* Nec dissentit Layman *dico lib. 5. tract. 1. cap. 4. n. 6.* Et docet absolute Castus Palus *tom. 4. tract. 22. punct. 7. n. 9.* qui etiam petit an non tantum bis, sed ter, & quater possit Sacerdos eodem die celebrare si causa subsistat, quæ binam celebrationem honestauit. Et affirmatiuè responderet, quia cum binam celebrationem sola necessitas concedat, & etiam concedere poterit. Vnde Sacerdos trium Ecclesiarum præfectus, triplicem Missam celebrare poterit.

12. Cæterum existimo grauiorem causam requireri pro trina, & quaterna celebratione, quam pro binam, vt potè res ratio, vel nunquam visitata. At si tantum grauiori causa, sacrificium multiplicari poterit, sed ratio, vel nunquam credo eam causam euenturam, nisi in præfectura trium Ecclesiarum, quæ ex vrgentiissima tantum causa concedi potest, & grauiori quàm ea quæ communitur exposulatur ad duarum Ecclesiarum præfecturam. At ea præfectura concessa, potest Sacerdos in prædictis Ecclesiis eodem die celebrare: nam eò ipso quo quis pluribus Ecclesiis præficitur, à superiore approbata est sacrificij repetendi necessitas. Aduertit vt rem omnino indubitatam; nunquam repeti sacrificium posse, si in Missa ablutio sumpta est: quia præceptum celebrandi in iunè, ob prædictas causas, & occasiones occurrentes derogari non potest. Sed de hac questione alibi ego dixi.

RESOL. XCIV.

An licitum sit Sacerdoti ceptam Missam inchoare, si superneniat vir illustris, qui id petit, & alius Sacerdos non adsit, qui celebret?

Et alia curiosa circa præsentem casum, præter illa inuenient in textu huius Resolutionis etiam prædicta Ferialibus, & personis minus illustribus. Ex parte tract. 5. & Misc. 5. Ref. 45.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam tenet Pater *Præfatus* *num. 3.* & præter Henriquez, Azorium, Layman, Fagundez, Scorzia, & Emmanuel Sa ab ipso citatis, tom. 5. tract. 22. punct. 11. num. 4. & Marchinus de Sacramento Ordinis, part. 3. cap. 16. num. 2. & doctus amicissimus Pater Hieronymus Garzia in *summa Theolog. Moral. tract. 3. difficultat. 8. dub. 6. punct. 2. num. 32.* sic asserens: Finalmente à cerca boluer a començar la Missa dizen Salzedo in *pract. crimin. cap. 45. pag. 126.* Rodriguez in *summa part. 1. cap. 14. que no es licito boluerla à començar, aunque sobuença alguna gente que no ha oydo Missa, y no queda otra por dezir Pedro Nauarro, y otros dizen lo contrario, que si llegare de camino, ò por otra ocasion legitima vn Cardinal, vn Obispo, ò vn grande, que podria començar de noua, aunque huuiesse dicho la Epistola, y que dene hazerlo: y de hecho sucedio esto en nuestra Señora del Pilar de hecho sucedio esto en nuestra Señora del Pilar desta Ciudad este Setiembre de 1642. porque llegó el Eminentiſſimo Cardinal Truulcio, y dezia el Sacerdote el Credo, y le mandò boluer à començar el Evangelio, la razon desta doctrina es, porque que si puede vno dezir dos Missas en vn dia, parçe que las oya el pueblo, quando el Cura tiene dos Paro-*

Sup. hoc in Ref. præterita prope finem, à verbi est notitas.

Sup. hoc in Ref. præterita post medium, à verbi Ad hunc casum, & in alio verbi eius not.

chias, luego mayor podrá repetir vn pedaço de Missa, se ille. Et ideo hanc opinionem probabiliorum existimat Villalobos in summa tom. 1. tract. 8. diff. 3. 1. num. 9.

2. Itaque asserunt in tali casu posse Sacerdotem repetere Missam inceptam vsque ad Offertorium exclusiue, ita Bardi *vbi supra*, qui postea subdit, si quis velit nos cogere ad respondendum, num sit peccatum graue repetere omnia, etiam vsque ad Canonem exclusiue, dico quod quamuis ad damnandum aliquem Sacerdotem id facientem, non habeamus efficax argumentum; nihilominus ad asserendum eum temere operari, sufficit autoritas Theologorum, qui non admittunt repetitionem: nisi eorum, quae antecedunt offertorium, & etiam in re ista satis videtur congruentia praedicta, proinde licet non aperte damnarem repetentem vsque ad Canonem, neque possem illum excusare a peccato graui: tamen apud me res est valde dubia.

3. Ita ille: sed ego sine formidine puto in tali casu Sacerdotem repetentem Missam vsque ad Canonem exclusiue peccare mortaliter: non enim parum concedimus, vt dictum est, si liceat ei repetere vsque ad Offertorium exclusiue: Et quidem non desunt Authores asserentes Oblationem, quae fit in Offertorio esse vnam ex partibus essentialibus Sacrificij Missae.

4. Sed hic potest curiosius inquirere, an repetitio supradicta, quando superuenit viri magnae notae, & illustri, fieri possit etiam diebus ferialibus? Et affirmatiue respondere Bardi loco citato n. 10. quia, ait ipse, etsi praecipuum de Sacro non vtgeat, nihilominus, quia nos non fundauimus sententiam nostram in adimplerione praecipui, sed potius in iusta & honesta deuotione personae magnae dignitatis, idcirco consequenter discutientes, asserere possumus, etiam diebus ferialibus id esse licitum, decet enim Episcopos, & alios fideles quotidie sacrum integre audire, & scire cupis propter quas personas liceat Sacerdoti repetere Missam inceptam, dico esse Principes supremos non recognoscentes superiores; item Proreges, Cardinales, Nuntios Pontificum, Episcopos, Oratores Regum, Magnates Hispaniarum, Inquisitores Maiores, Commissarios Cruciate, Praesides supremorum Consiliorum Regis, non autem eorum Consiliarij, &c. nec etiam eos, qui vulgo dicuntur *Ticolati*, nisi forsitan inueniantur in terris, in quibus dominium habeant.

5. Et tandem quaerit P. Bardi *vbi supra* n. 11. si repetitio Missae, modo quo supra dictum est, efficeretur pro personis ordinarijs, & infimae conditionis, an Sacerdos in tali casu peccaret grauius. Et respondet se non dubitare quin sit peccatum veniale, quia est contra praxim Ecclesiae, quae pro personis tantum qualificatis id permittit: at non possum firmiter, & constantiter asserere esse peccatum lethale, sed id remitto prudentiae, & iudicio Theologorum. Ita Bardi, sed ego sine formidine assero in tali casu Sacerdotem lethale peccatum committere; esset enim transgressio in re graui propter irreuerentiam erga Missae Sacrificium, vt patet ex consuetudine Ecclesiae, quae talis actio honestat in ordine ad illustres personas, non autem quoad infimas, & exiguae notae.

6. Verum omnia superius dicta procedunt in sententia affirmatiua supradictorum Authorum, mihi autem magis placet sententia negatiua, quam tueri P. Thomas Tamburinus *opus de sacram. Missae. lib. 2. cap. 7. §. 8. n. 2.* vbi sic ait: Concedunt aliqui si superueniat Princeps, vel Praetor, vel processio populi, vel similes, auditorique sint sacrum, posse Sacerdotem interrumpere Missam, & iterum incipere si alius

sacerdos non sit, & celebrans solum progressus fuerit vsque ad Oblationem exclusiue, non vero si ultra; imò id non praxi obseruatum esse testatur Nauarrus, & Henriquez.

7. Mihi quidem haec concessio non placet, sicut nec placuit supra, quod propter similem aduentum posset ab eodem bis eodem die celebrari. Ratio est, quia eiusmodi aduentus non affert tantam necessitatem, quae superare possit irreuerentiam interruptionis Missae, quandoquidem illi, cum non superpetat alia Missa, ad integram audiendam non obligentur: Maxime ergo laudandum est decretum Mediolanense, in quo absolute cauetur, ne quis Missam semel inchoatam repetat: id quod praxim à Nauarro allatam, nec solido fundamento nixam, merito corrigit. Haec Tamburinus, & licet aduersus illum insurgat Pater Bardi *vbi supra*, sciat vir doctissimus, & amicissimus opinionem Patris Tamburini, praeter Gauantum, Rodriguez, & Diaz, ex eius Societate, docere fortissimum commilitonem, & qui apud me instar plurimum est, nempe Iacobum Granadam *in 3. part. D. Thom. controu. 6. tract. 1. 4. diff. 1. o. n. 4.* sic asserentem: Post inchoatam vero Missam non expedit illam iterum inchoare, etiam si persona magnae auctoritatis adueniat, & dies sit Festus. Vnde strictè sub excommunicatione praecipit Synodus Hispanensis, *tit. de celebrat. Missarum, cap. 8.* ne peracta confessione inchoetur iterum Missa, licet adueniat persona cuiuslibet dignitatis. Hucusque Granadas. Agnosce amice Lector, nostram sententiam firmatam esse à duabus Synodis Prouincialibus, in quibus tot sapientissimi Antistites, & Theologi, ac Canonistae existerent. Et P. Hermannus Busen *in medulla Theologiae moralis lib. 6. tract. 3. cap. 4. sub. 3. n. 5.* obseruat, opinionem affirmatiuam non esse in vsu, & ad ea, quae contra Tamburinum affert P. Bardi responderi potest, talem actionem non posse cohonestari ex deuotione personae insignis dignitatis & notae: nam illa deuotio est potius repellenda tanquam indiscreta, nec dignitas illustris personae potest, nec debet aliquid operari contra reuerentiam debitam venerabili sacrificio Missae. Non nego tamen opinionem affirmatiuam Patris Bardi, & aliorum esse probabilem.

RESOL. XCV.

An Missa incepta possit, superueniente aliquo Principe iterum inchoari?

Idem est de superuenientibus Marchione, Comite, Cardinali, & Episcopo.

Et an hoc fieri possit dicto Euangelio, imò vsque ad Oblationem exclusiue?

Et non approbatur id quod aliqui Sacerdotes faciunt, addendo tempus mediuandi non assignato in Rubricis Missalis; quia nouam caeremoniam, & cultum peculiarem addunt ab Ecclesia non praescriptum. Ex p. 10. tr. 12. & Misc. 2. Ref. 11.

§. 1. Negatiue responderet Tamburinus, *Opus de Sacrif. Missae. lib. 2. cap. 7. §. 8. num. 2.* Ratio est, quia eiusmodi aduentus non affert tantam necessitatem, quae superare possit irreuerentiam interruptionis Missae, quandoquidem illi, cum non superpetat alia Missa, ad integram non audiendam non obligentur. Maxime ergo laudandum est decretum Mediolanense, in quo absolute cauetur, ne quis Missam semel inchoatam repetat: Id quod praxim à Nauarro illatam, nec solido fundamento nixam, merito corrigit. Ita ille.

Sup. hoc in Ref. praeterea, & si placet, lege verbum eius annot.